Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 08/04/2026 16:14
Sayı: E--120.07.03-1835340

7/36585
GL 45

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-54045643-610-24193725
Konu : Soru Önergesi (7/36585)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 20.11.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1739032 sayılı yazınız.

Muğla Milletvekili Sayın Doç. Dr. Selçuk ÖZDAĞ'a ait İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan 7/36585 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/36585) (3 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: 39811D75-F5B9-495A-853B-211016B64D5F Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA
Tel: (0312) 287 33 60
www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr
KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için:Uğur BAYRAM
Mühendis
Telefon No:(312) 287 85 97

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

MUĞLA MİLLETVEKİLİ SAYIN DOÇ. DR. SELÇUK ÖZDAĞ'A AİT 7/36585 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR

Bitkisel üretim ve dış ticaret istatistiklerine ilişkin veriler, Türkiye İstatistik Kurumunun kurumsal internet sayfasında kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.

Badem üreticileri ithalata karşı gümrük vergisi ile korunmakta olup kabuklu bademde %15 gümrük vergisine ilave 580 dolar/ton ek mali yükümlülük ve kabuksuz bademde %15 gümrük vergisine ilave 942 dolar/ton ek mali yükümlülük uygulanmaktadır.

Ülkemizde bitkisel üretimi artırmak, verim ve kaliteyi yükseltmek, üretim maliyetlerinin karşılanmasına katkıda bulunmak, sürdürülebilirliği sağlamak, kayıtlılığı arttırmak ve çevreye duyarlı alternatif tarım tekniklerinin geliştirilmesine yönelik olarak, çiftçilere bitkisel üretim desteklemeleri verilmektedir.

Değişen ulusal ve uluslararası koşullara göre destekleme programlarında yapılacak düzenlemeler, destekleme programlarının esasları ve araçları, bunların bütçe ödenek ihtiyaçları 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun amir hükümleri çerçevesinde belirlenmekte ve destekleme uygulamaları Bakanlığımız tarafından yürütülmektedir.

Tarım politikalarının amaçları, ilkeleri ve öncelikleri doğrultusunda tarım sektörüyle ilgili politikaların planlanmasına yönelik 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 7'nci maddesinde değişikliğe gidilmiştir. Bahse konu kanuni düzenlemeye istinaden "Tarımsal Üretimin Planlanması Hakkında Yönetmelik" yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yapılan düzenlemeyle ürünlerin arz ve talep miktarı dikkate alınarak tarım havzası veya işletme bazında ürün veya ürün gruplarının en uygun yerde üretilmesi sağlanacak, ilin ekolojisine uygun ve suyu merkeze alan bir anlayış çerçevesinde oluşturulacak bitkisel üretim deseninde stratejik ürünler önceliklendirilecektir.

8859 sayılı 2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Cumhurbaşkanı Kararı kapsamında bitkisel üretimde yeni destekleme modeline ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Yeni destekleme modeli kapsamında hazırlanan Karar ile üretim maliyetine göre ürünler kategorilere ayrılmış ve her kategori için destek katsayısı belirlenmiştir. 2025 üretim yılı için destek katsayı değeri dekara 244 TL, 2026 üretim yılı için dekara 310 TL olarak belirlenmiştir.

Ek olarak badem üreticilerimiz, katı organik ve organomineral gübre desteği, sertifikalı/standart fidan kullanım desteği, organik tarım ve iyi tarım uygulamaları, bireysel sulama sistemleri desteklerinden de yararlanmaktadır.

Cumhurbaşkanı Kararı ile tarımsal üretimin ve gıda arz güvencesinin sürdürülebilirliğinin sağlanması, üretim planlamasına katkı sağlanması, verim ve kalitenin artırılması, tarımsal üretimde çevreci yaklaşımların benimsenmesi ve uygulanan politikaların etkinliğinin artırılması amaçlanmıştır.

Bu kapsamda, ülke ihtiyacının yurt içi üretimle karşılanabilmesi için verim ve kalitenin artırılması, kayıtların güncel tutulması ile üretim sürecinde yaşanan maliyet artışları ve fiyat istikrarsızlıkları gibi olumsuz koşullardan üreticilerin korunması hedeflenmektedir.

Bitkisel üretimin desteklenmesi programıyla çiftçilere temel destek, planlı üretim desteği ve üretimi geliştirme destekleri verilecektir.

Temel destek ve planlı üretim desteği ile planlama kapsamındaki ürünlere belirlenen havzalarda ekim yapıldığı takdirde kullanılan mazotun tamamı, gübrenin ise yarısı nakdi olarak verilecektir.

Verim ve kaliteyi artırmak için sertifikalı tohum kullanım, sertifikalı/standart fidan kullanım, organik tarım, iyi tarım uygulamaları, katı organik-organomineral gübre destekleri verilmeye devam edilecektir.

Bununla birlikte; üreticilerin tarımsal üretime yönelik finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda sağlanması amacıyla, 2024-2026 yılları için yayımlanan 8038 ve 8039 sayılı Cumhurbaşkanı Kararları 2024/15 sayılı Uygulama Esasları Tebliği kapsamında, Ziraat Katılım Bankası A.Ş., T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince; meyve yetiştiriciliği ve bağcılık konusunda 40 milyon TL üst limite kadar %75-100 aralığında, tarımsal ürünlerin işlenmesi konusunda 30 milyon TL üst limite kadar %50-65 aralığında, basınçlı sulama sistemleri yatırımları 15 milyon TL üst limite kadar %75-100 aralığında faiz/kâr payı desteği ile yatırım ve işletme kredi/finansmanı kullandırılmaktadır.

Ayrıca bu Kararlar kapsamında çiftçilerimiz, temel bitkisel üretim konularında 300.000 TL'ye kadar (300.000 TL dahil) sıfır faizli, 300.000 TL'nin üzerindeki kredilerde ise 10 milyon TL'ye kadar %50-%100 aralığında faiz/kâr payı destekli kredi/finansman kullanabilmektedir. Bu kapsamdaki işletme kredi/finansmanların bir kısmı ayni olarak tahsis edilmekte ve akaryakıt, ilaç, gübre, tohum, fide ve benzeri gibi tarımsal girdilerin alımına yönelik olarak kullandırılmaktadır.

Badem ürünü 5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanunu kapsamındaki Devlet destekli bitkisel ürün sigortası teminatı dâhilindedir. Bitkisel ürün sigortası yaptıran üreticilerimize "Don" hasarında %70 oranında Devlet prim desteği sağlanmaktadır. Sigorta yaptıran üreticilerimizin uğradığı zararlar, TARSİM Eksperlerince yapılan hasar tespitleri neticesinde TARSİM tarafından ivedilikle karşılanmaktadır.

Ayrıca 2025 yılında yaşanan don olayı sonrasında Bakanlığımızca ve Bakanlığımız il/ilçe tarım orman müdürlüklerince gerekli çalışmalar yapılmış ve hasar tespitlerine ilişkin çalışmalar kısa sürede tamamlanmıştır. Zirai don olayına ilişkin 14 Eylül 2025 tarih ve 33017 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 10396 sayılı "2025 Yılında Meydana Gelen Zirai Don Nedeniyle Ürünleri Hasar Gören Çiftçilere Destekleme Ödemesi Yapılmasına İlişkin Karar" kapsamında 2025 yılı Şubat, Mart ve Nisan aylarında 65 ilde meydana gelen zirai don olayından etkilenen ve Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS)'ne kayıtlı olan çiftçilere (2025 üretim yılı için 13 Nisan'a kadar kayıtları bulunan) toplam 16 üründe (Antep fıstığı, armut, ayva, badem, ceviz, elma, erik, fındık, kayısı, kiraz, limon, mandalina, portakal, şeftali/nektarin, üzüm, vişne) destekleme ödemesi yapılmıştır.

Toprak Mahsulleri Ofisinin (TMO) ana görevi, yurtta hububat ve bakliyat fiyatlarının üreticiler için normalin altına düşmesini, tüketiciler için ise anormal derecede yükselmesini önlemek, bu ürünlerin piyasasında düzenleyici tedbirler almak, gerektiğinde Cumhurbaşkanı Kararı ile hububat ve bakliyat dışındaki diğer tarım ürünleriyle ilgili verilecek görevleri yürütmek, afyon ve uyuşturucu maddelere konulan devlet tekelini işletmektir. TMO'nun 2023, 2024 ve 2025 yıllarında ve hâlihazırda badem alımı ile ilgili bir görevi bulunmamaktadır.

Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri, 1581 sayılı Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanunu çerçevesinde üreticilerin ekonomik menfaatlerini korumak ve tarımsal girdileri en uygun şartlarda temin etmek amacıyla kooperatifler, bölge birlikleri, merkez birliği ve iştirak şirketlerinden oluşmaktadır. Tüm iş ve işlemler, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 1163 sayılı

Kooperatifler Kanunu, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu, 1581 sayılı Kanun ve ilgili iç mevzuat hükümlerine uygun olarak yürütülmekte, denetlenmekte ve mevzuatın izin verdiği bilgiler şeffaf bir şekilde kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

Tarım Kredi Kooperatifleri şirketlerinden "Halka Açıklık" statüsünde bulunanlar Sermaye Piyasası mevzuatı çerçevesinde gerekli açıklamaları yapmaktadır.